بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2016/HC-A/98
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:
  * ނަން: ފާޠިމަތު ޝުޒާނާ
  * އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A285635
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ގުލިސްތާނުގެ/އއ. މާތިވެރި
  * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މ. ގުލްފާނުހަނދުވަރުގެ/ މާލެ
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:
  * ނަން: އަލީ ޒާހިދު
  * އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A055714
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ދަފްތަރު ނަންބަރު 3997/ މާލެ
  * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ހ.އަލިހަނދު ގޯޅި/ މާލެ
  * ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚު: 07 މާރިޗު 2016
  * ނިމުނު ތާރީޚު: 28 ނޮވެންބަރު 2017
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:
  * ނަންބަރު: 1607/Cv-C/2015
  * ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
  * ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުން
  * ނިންމި ތާރީޚު: 28 ޑިސެމްބަރު 2015
- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ޙަމީދު، ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްރަޢޫފު އިބްރާހީމް، ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު،

• ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1607/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް، ހދ.މާލިމިލި/ ޑުރީސިޓީގެ، ޚާޖިމަތު ގުދޫޝާގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުމުން ބެލިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި ދަޢުވާލިބިފައިވާ ފަރާތަކީ ދަރުމަވަރު ނަންބަރު 3997/ އަބީ ޙުސައިނެވެ.

• ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

1- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1607/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުން ބެލިއިރު، އެޤަޟިއްޔާއަކީ، ހދ.މާލިމިލި/ ޑުރީސިޓީގެ، ޚާޖިމަތު ގުދޫޝާ އާއި ދަރުމަވަރު ނަންބަރު 3997/ އަބީ ޙުސައިނާ ދެމެދު 15 ޖޫން 2015 ގައި ހ. ބޫދުޝަވްގެ ގްރައުންޑް ފްލޯރގައި ހަދާފައިވާ ފިހާރަ ކުއްޔަށްދިނުމާ ގުޅޭ އެއްބަސްވުމާ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ޚިލާފުވެ، ބޭނުވިދިއަ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ތަން ހަވާލުކޮށްދީފައި ނުވާތީ، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން އިސްތިޢުފާ ދޭންޖެހުން އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެފައިވާކަން ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި، ބޭނުވިދިއަ އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ބަލާފުކޮށްދީފައިވާ -/100,000ރ (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް އަނބުރާ ރައްދުކޮށްދިނުމަށް ނިންމައި، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ލިބިފައިވާ އެންމެހައި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ލިބިގަތުމަށް އެދި އަބީ ޙުސައިނު މައްޗަށް ޚާޖިމަތު ގުދޫޝާ ދަޢުވާކުރުމުން ބެލުނު ޤަޟިއްޔާއެއް ކަމާއި،

އެ ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ "ދައުވާކުރާ ފަރާތާއި ދައުވާލިބޭ ފަރާތާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން އަދާކުރަންޖެހޭ އިލްތިޒާމްތައް އަދާކޮށްފައިނުވާކަން ދެފަރާތުގެ ބަހުންނާއި ހުށަހެޅިފައިވާ މުސްތަނަދުތަކުން ސާބިތުވާތީ، ދައުވާކުރާ ފަރާތާއި ދައުވާލިބޭ ފަރާތާއި ދެމެދު 15 ޖޫން 2015 ގައި ހ. ބޮޑުފޫޝަވަރުގެ ގްރައުންޑް ފްލޯރގައި ހަދާފައިވާ ފިހާރަ ކުއްޔަށްދިނުމާ ގުޅޭ އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކޮށްދެއްވުމަށް ކަނޑައަޅައި،

ދައުވާކުރާ ފަރާތާއި ދައުވާލިބޭ ފަރާތާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް އެޑްވާންސް ފައިސާ ގޮތުގައި ދައްކާފައިވާ -/100,000 (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އަދި ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ދައުވާކުރާ ފަރާތަށް ދައްކަންޖެހި ނުދައްކާހުރި ފައިސާކަން ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ އަމިއްލަ އިޤްރާރުން ސާބިތުވެއްޖެކަމަށް ކަނޑައަޅައި،

މިފައިސާ ދައުވާކުރާ [illegible] ގޮތުން 28 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 01 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި -/100,000 (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކާ ހަވާލު ކުރުމަށް ދައުވާލިބޭފަރާތަށް [illegible] އަންގައި،

ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށް ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގައި އެދިފައިވީ ނަމަވެސް، ނަގައިދިނުމަށް އެދިފައިވާ ބަދަލު ސާބިތު ކުރުމަށްޓަކައި ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންކަމަކީ ދައުވާކުރާ ފަރާތަށް މަސްރަފު ލިބުނީ ކަންކަން ފެނި، އެކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޝަރީޢަތުން ބަދަލު ނަގައިދޭކަށް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކޮށް " މިފަދައިންނެވެ.

-02 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1607/Cv-C/2015 އެކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމައަކާ އެއްގޮތްނުވާކަމަށް ބުނެ ސ.މާލިމިދި/ ދެޚަޞްމުގެ، ފުރިހަމަ ދެޚަޞްމުގެ ފަރާތުން 02 (ދޭއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފުކުރި ބޭރު ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކަވައިފައެވެ. އެ ގޮތުން ހުށަހެޅި؛

(ހ) ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1607/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމުގައި ފުރިހަމަ ދެޚަޞްމުގެ ފަރާތުން ނަގައިދިނުމަށް އެދިފައިވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދޭން ތަރުތީބު ނުވުމަކީ ކަނޑައެޅިފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަވާޢިދުތަކާއި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުކޮށްކަމުގައިވާތީ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

(ށ) ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1607/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ފުރިހަމަ ދެޚަޞްމު ހުށަހަޅާފައިވާ ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ބަދަލަކީ މިފަދަ ކަސްޓަމަރުން ދައްކަވައިދެއްވާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ އެއްވެސް އަސާސެއްގެ މައްޗަކުން ބިނާކޮށްގެން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ނުވާތީ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހުށަހަޅާފައި އެދި ދައްކަވާފައިވާ ފުރިހަމަ ދެޚަޞްމަށް ދިނުން ޤާނޫނީ ބަޔާނެއް ނެތްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

-03 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1607/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމައަކާ އެއްގޮތްނުވާކަމަށް ބުނެ އިސްތިއުނާފުކުރި ޤަޟިއްޔާ ސ.މާލިމިދި/ ދެޚަޞްމުގެ، ފުރިހަމަ ދެޚަޞްމުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަށް ދެވޭ ޖަވާބު ފުރިހަމަ ދެޚަޞްމުގެ

ފަރާތުންނާއި މުސްތައުނިފާ ދަޢުވާލާއްވުމާ ދަފްތަރު ނަންބަރު 3997/މާލެ، ޒަމީ ހުސްކުރުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލަޔާ ގުޅޭ ގޮތުން ޤާނޫނާއި ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނައި ބެލިއިރު، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ: އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ދަށު ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި އދ.މާމިގިލި، ގުރާސިމުގެ ފާތިމަތު ދުރާސާ އާއި މ.ދަފްތަރު ނަންބަރު 3997/ މާލެ ޒަމީ ހުސްނާ ދެމެދު 15 ޖޫން 2015 ގައި ހ.ބޮޑުފެހިވިލާގެ ގަރާރުނެބީ ދަރަނީގެ ހަވާލާ ފިހާރަ ކުއްލަން ދިނުމަށް އެއްބަސްވެ، އެ އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެޓެންޝަނުގެ ގޮތުގައި -/100,000ރ (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) ދައްކާފައިވާ ކަމާއި، މިއެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެ، އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް އައުމުންވެސް، މިފައިސާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް އަނބުރާ ދިނުމަށް ނުވާކަމަށްބުނެ ފާތިމަތު ދުރާސާގެ ފަރާތުން ކުރި ދަޢުވާގައި ހުކުމަށް އެދިފައިވާ އެޓެންޝަނުގެ ގޮތުގައި ދިން ފައިސާ ދެއްކުމަށް ދަށު ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވާ ކަމާއި އަދި އެފައިސާ ހުސްނާގެ ފަރާތުން 04 ޖޫން 2017 ގައި ސިވިލް ކޯޓުން ދައްކާފައިވާކަން އެކޯޓުގެ ރަސީދު ނަންބަރު 773/2017 "ޑިޕޮޒިޓް ފައިސާ ބަލައިގަންނަފައިވާ ރަސީދު" އަށް ބަލާލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ކަމަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1607/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ގާތިމަތު ދުރާސާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަފުތަރާ މަދަނީ ގޮތުގައި

ބިނާވެފައިވަނީ، އަދި ޤާނޫނުގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ހާލަތުގެ ދުނާޝާއަށް ލިބިފައިވާ ކަމަށް ބުނާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ޝަރީޢަތުން ނަންގަވައި ދެއްވާފައިނުވާތީކަން އިސްތިއުނާފު،

އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ހާލަތުގެ ދުނާޝާއަށް ގެއްލުން ލިބުނު ގޮތް ތަފްޞީލުކުރަން ދަލީލު ހާލަތުގެ ދުނާޝާގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ދެފަރާތުގެ ދޭތެރޭގައި އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ތިން ލިޔެކިޔުން ކަމަށް ބުނާ ތަކެތި ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ފަހު ތިން ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފައިސާ ދައްކާނެ ކަމަށް ހުށަހަޅާ ނުކުތާ އަދި މުދާ ލިބުނު ތާރީޚު ގެނައުމުގައި ހުށަހެޅި ނިންމުމުގެ ފަރާތުން ބޭނުންވާ ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާތީ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ކަނޑައަޅާފައިނުވާކަން ހިފެހެއްޓުމުގެ އުސޫލުން ބާރުކުރަން ކަން އިސްތިއުނާފު،

މިދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތަށް ފައިސާއެއް

ދަސްއްކަތް ނިންމައި ހަވާލު ނުކުރެވުމުގެ ސަބަބުން ދިނުން ކަމަށް ހާލަތުގެ ދުނާޝާގެ ފަރާތުން ބުނާ ގެއްލުންތަކަށް ބާރުއަޅައި، އެހެންމެހެން މުދަލާއިކަ ކުއްތަން ހިފެހެއްޓުމަށް، މިދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަރުން ލިބެންޖެހޭ ތަން ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން މި ގެއްލުމުގެ ކަމުގައި ހުރި ޖެހޭގައި ނުކުތާ ކަމެއް އަދި ހާލަތުގެ ދުނާޝާއާ ފައިސާދައްކާ ހިންގުމަށް ބޭނުންވުމައި ހުރި މިހެއްކަމަށްވުމައި އެހެންމެހެން ކުއްތަން ހިފެހެއްޓުމަށް، އެވަގުތު ހާލަތުގެ ދުނާޝާއަށް އެންމެ ފައިދާ ބޭޒު ގޮތަކަށް ދެކޭގޮތް ހަމަ ކޮންފައިވާ ކަމަށްވުމަށް ނުނިދިގެން ބެލެވޭން ނުކުތް ކަމެއް އަދި ފައިސާއަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ

އިސްތިޢުނާފުގައިވާ ތަކެއްޗަކީ، އެއްގަމާފެރިގައި ހާލަތުގެ ދުނާޝާއަށް ބޭނުންފުޅުވާ ތަކެތި ކަމެއް،

އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި ދެއްތިމުގެ ބަދަލު ގޮތުގައި ޝަރީޢަތުން ނަންގަވައި

ދެއްވުމަށް ހާލަތުގެ ދުނާޝާގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ބަދަލަކީ ޝަރީޢަތުން ނަންގަވައި ދެއްވުން ބަދަލެއް

ނުންކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގައި މިވާ ސިފައި ކުރެވޭގޮތް ފަސްއިއްޔާގައި ކަނޑައެޅުމުގައި ފެނިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި

ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަކަށް މި ޤަޟިއްޔާ ބެލުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އެއްވެސް ފަނޑިޔާރަކަށް ނުފެނުނުކަމަވެ.

އެހެންކަމުން މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބެލި މަޖިލީހުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އެއްބަސްވުމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1607/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ފަދަ ސަބަބެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާން ކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1607/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ފަދަ ސަބަބެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމް ކޮށްފީމެވެ.